

Munkácsy Mihály (1844-1900)

Fasor; 1873.

Olaj, vászon, 55,5x38 cm

Jelmezve jobbra lent: Munkácsy

Kiállítások:

- „Júniusi hetek”. Magyar mesterművek kiállítása. Nemzeti Szalon. 1936. Katalógus: 92.
- Munkácsy Mihály emlékkiállítás. Szépművészeti Múzeum. 1944. Katalógus: 25. Reprodukálva: VII. tábla.

Reprodukálva:

- Munkácsy Mihály képei. Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt. kiadása. (Év nélkül) 97. oldal: Erdőtanulmány.
- Végvári Lajos: Munkácsy Mihály élete és művei. Bp. 1958. Festménykatalógus: 167. reprodukálva: LIX tábla.

Proveniencia:

- Egykor Káldy (Káldi) Jenő gyűjteményében.

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft

Munkácsy 1873-ban

Az 1873-as év Munkácsy legtermékenyebb évei közé tartozik, nem csak a megfestett képek számát, hanem kvalitását tekintve is. 1872 tavaszán, miután túljutott a feléje irányuló elvárás okozta krízisen, hatalmas lendülettel vetette bele magát a munkába. Ezekben az években vált igazán sajátjává mindaz, amit korábban Courbet festészetében megfigyelt, ekkor alakította ki saját, összetéveszthetetlenül egyéni hangú realizmusát, mely bár líraibb, mint nagy példaképéé, és kevesebb elméleti spekuláción alapszik, a kiválasztott témák eszmei és plasztikai tartalmának egységét közvetíti. Jellemző Munkácsy ekkori érdeklődésére, hogy szinte valamennyi festészeti műfajjal megpróbálkozott. Festett nagyméretű városi jelenetet (*Éjjeli csavargók*, tanulmányok a *Zálogházhoz*) és realista népi életképet (*Köpülő asszony*, *Rőzsehordó nő*, *Búcsúszkódás*) ugyanúgy, mint csendéletet (*Csirketanulmány hallal*), portrét (*Grünfeld zongoraművész arcképe*, *De Marches-né arcképe*), és szokatlanul sok tájképet. Utóbbinak az a magyarázata, hogy ez év őszén majdnem egy hónapot Barbizonban töltött Paál László társaságában, ahol akkor még élt és dolgozott Millet. Munkácsy nem egy kiemelkedő értékű alkotásának létrejöttében játszott inspiráló szerepet az egyszerre monumentális és poétikus parasztfiurák őstípusát megteremtő normandiai mester.

Barbizonban

Munkácsy 1873 októberének elején érkezett Barbizonba, és eredetileg csak néhány napig akart maradni. Sietett ugyanis vissza Párizsba, ahol éppen a *Zálogház* előkészítésén dolgozott. Barbizonból írott leveleiből kitűnik azonban, hogy a *Zálogházzal* párhuzamosan egy másik nagyobb kompozíció, a menyasszonyához, illetve Telepy Károlyhoz címzett levelekben *Erdő* címmel említett is foglalkoztatta. Mivel ilyen képét ma nem ismerjük, feltételezhető, hogy a csak fekete-fehér reprodukcióból ismert *Lovasok a Barbizoni erdőben* című képről van szó, bár az is elképzelhető, hogy lappang valahol egy teljesen ismeretlen *Erdő* is. Tény, hogy a néhány nappal majdnem egy hónap lett, mialatt több ismert tájkép (*Sátoros cigányok*, *Erdő belseje*, *Eltévedt gyermek*, *Cigányok az erdőszélen*) és néhány *Zálogház*-vázlat született. A tájképeken két helyszínt és egyben kompozíció-kivágatot variál: az első a közvetlen közelről látott erdő egy távolba futó úttal (ezt Paál is gyakran festette), a másik az előtéri tisztás mögött tömött zöldellő sűrűség. A *Fasor*, akárcsak az *Erdő belseje*, vagy az *Eltévedt gyermek* az első típusba tartozik. Ezt a kompozíciós sémát Munkácsy a későbbiekben is kedvelte és több Colpachon vagy a Parc Monceau-ban festett tájképén alkalmazta.

A fény szerepe

A mű térhatását elsősorban a fák ágai között behatoló és az út végén szinte tömbszerűen ragyogó fény biztosítja. Paál hasonló kompozícióival összevetve, Munkácsy tájképe festőibb, lágyabb, a fatörzsek, vagy az ösvény bal szélén álló pad szinte csak jelzésszerű színfoltokban jelennek meg. Elképzelhető, hogy Munkácsy nagyrészt a motívum előtt, a helyszínen festette ezt a rendkívül finom árnyalatokban vibráló, levegővel telített erdőrészletet.

(o.u.)

